

Durmuş Hocaoğlu

Siyâsî İslâm Bitti mi?

Ayyıldız., 14 Şubat 2000, Pazartesi., s.09
Durmuş Hocaoğlu, Ayyıldız Sıra No: 115; 2000-032; Şubat-10

Son günlerde git-gide yoğunlaşan bir tartışmaya şahit olmaktayız: **“Siyâsî İslâm bitti mi?”**

Evet: **“Siyâsî İslâm bitti mi?”**. Kestirmeden el-cevap: Zâten hiç başlamamıştı ki! O, sâdece bâzılarının zihninde kurduğu sanal bir dünyaya âit hoş bir hayal, şu yaşanan çağ için gerçekliği olmayan bir ütopya di. Şimdi yaşanan hâdise, ütopyanın yıkılmasından, hayalden hakîkate avdet edilmesinden ibârettir.

Lâkin bu tartışma bu kestirme cevap ile kalmamalı. Zira, düşünce tarihi, aynı zamanda bir ütopyalar tarihidir. Bu îtibarla bu tartışma devam ettirilmelidir.

Şu andaki bu tartışma birçok bakımdan ilgi çekici ve en azından konu îtibâriyle çok şeyler üretilmesine de müsâit bir ortam hâsıl ediyor. Ancak, pek çok münbit fikir tarlasını ekip-biçip doğru-düzgün bir mahsûl kaldırmaya muvaffak olamayan Türk İntelijansiyası'nın bu bereketli tarladan neler elde edeceğini henüz bilmiyoruz.

Fakat yine de herşeye rağmen, bu tartışmanın daha şimdiden - en azından kendi çapında - önemli sonuçlar hâsıl etmeye başladığını söyleyebiliriz:

1: Bir paradoks gibi görünebilir ama, Demokrasi'nin ve Demokrasi bilincinin olgunlaşmasında, parlamento-dışı müdâhalelerin olgunlaştırıcı katalizör etkisinin bu son hâdise ile açıkça görülmüş olduğunu söyleyebiliriz. Gece'den Gündüz'ün, Ölü'den Diri'nin nasıl çıktığına dikkat edilirse, bu gelişmelerin bir paradoks değil, Hayat'ın diyalektiği olduğu anlaşılabilir. Filhakika, bu tür müdâhalelerin millî irâde ile seçilmiş olanlara karşı yapılmış olmaları onları anti-demokrat bir kategoriye sokmakla berâber, yol açmış oldukları söz konusu bu etki dolayısıyla, uzun vâdede demokrasiye hizmet ettikleri de açıktır.

Bireylerin hayatlarında olduğu gibi, toplumların hayatlarında da, kemâle ermede en önemli faktörlerin başında **“hayat tecrübesi”** gelir; hayat tecrübesi ise, iyisi ve kötüsü ile, akı ve karası ile bir bütündür. Kimliği meçhul bir halk filozofunun minibüs camlarında askıya çıkan aforizmasında dendiği gibi, **“hayat tecrübesi, yenilen kazıkların bileşkesinden ibârettir”**. Müellifi Oxford'da okumadığı için hakîkati biraz kaba bir tarzda beyân etmesi mâzur görülmesi îcap eden bu aforizmanın biraz daha sofistike ifâdesi de yine meçhul bir halk filozofuna âittir: **“Nush ile uslanmayana etmeli tekdîr /Tekdîr ile uslanmayanın hakkı kötektir.”** Buradaki “kötek” kelimesi de elbette incitici; ama, n'apalım, Âkif'in **“sözün odun gibi olsun, doğru olsun tek!”** prensibine uygun olarak, bir nebze odun gibi, ama el-hak, doğru! Kaldı ki, Demokrasi'yi “Demonkrasi” (Şeytan İdâresi) şeklinde nitelendirerek aklınca alay etmeye yeltenenlerin akıllarının başlara toparlanması için çalışmayan jetonlu telefon kabini gibi biraz sarsılması gerekiyorsa elden birşey gelmez. Üzüldüğüm husus, o kafaları sarsanların başka bîgünah kafaları da sarsmasıdır. Ama bunun da çâresini bulabiliriz; meselâ şöyle diyerek: “O kafalar vâkıa bireysel olarak bîgünahdır; lâkin Toplum, yâni Amme bir bütündür, ve dahi, hem felâket ammeten gelir, hem de tarihî ve toplumsal tecrübe ammeten kazanılır.”

2: Görülmüştür ki, “Siyâsî İslâm” doktrini, bizzat onu bir tez olarak ortaya atan doktorları tarafından terkedilmiş bulunmaktadır. Bu sonuç, birçok bakımlardan üzerinde durmayı gerektirecek bir ciddîyeti hâizdir. Bu terkedişin bir sebebinin, “Siyâsî İslâm”ın bir tez olarak teorik temellerinin son derece zayıf olmasından kaynaklanmakta olduğunu ve bu zaafiyetin de bu doktorlar tarafından bittecrübe farkedilmiş olduğunu ileri sürebiliriz.

3: Tartışmanın ortaya koymuş olduğu ilginç sonuçlardan birisi de, ülkemizde entellektüellerin, aslında dünya entellektüel standartlarını yakalayamadığının, ne kadar sığ olabildiklerinin ve bununla ilgili ve ilintili olmak üzere, ne kadar sığ insana “entellektüel” ünvanı verilebildiğinin açığa çıkmış olmasıdır. Ülkemiz adına keyfe keder verici bir netîce: Demek ki, “Çelebî, bizde böyle oluyormuş Konser dediğin!”

4: Başka ve fakat nâhoş bir sonuç da, haysiyetli ve vekarlı insan tipinin henüz bu ülkenin siyâsetçisine ve okumuşuna hayli yabancı olduğunun tecrübe ile belgelenmiş olmasıdır. Bir vakitler — yâni daha dün — harâretle müdâfaa ettikleri tezlerini hemen aynı harâretle çöp sepetine atabilenlerin öncelikle *vekar egzersizi* yapmaları gerektir.

Evet: “**Siyâsî İslâm**”, hiç başlamamıştı. O, sâdece bâzılarının zihninde kurduğu sanal bir dünyaya âit hoş bir hayaldi. Şimdi yaşanan hâdise, hayalden hakîkate avdet etmekten ibârettir.

Bu satırların yazarı, senelerden beri ısrarla şu tezi savunmaktadır: Umûmen dinler, husûsen İslâm, ama tarih içinde inşâ edilen İslâm, bendenizin verdiği isimle **Fenomenal İslâm**, ya da diğer adıyla **Müslümanlık**, zaman içerisinde bir **tıkanma** ve **yetmezlik** sürecine girmiş ve Dünya’yı avuçlarının arasından kaçırmıştır. Onun kaçırdığı Dünya’yı, el’ân cârî olan Modernite ele almış ve yeniden kurmuştur. Bu, yeni bir dünyadır; ya da bir “Yeni-Dünya”.

İmdi: Bir romanda dendiği gibi “The Earth is the Lord’s” [biraz sâdık olmayan bir tercüme ile: Dünya, Lord’una (Efendisine) boyun eğer]. Artık bu Yeni-Dünya’da her din gibi İslâm — yâni Fenomenal İslâm — da birinci aktör, yâni “Lord” değildir. İşte problem buradadır: Siyâsî İslâm diye birşey tahakkuk ettirilmek isteniyorsa, bu ancak ve yalnız, İslâm’ın “Dünyanın Lordu” kılınması ile kaabil olacaktır. Bunun da tek yolu, Dünya’nın sorularına İslâmca cevap veren ve yeniden bir “Yeni-Dünya” kuran bir “**Yeni-Modernite**”nin tesisidir. Bu, çok uzun ve çok yorucu bir yoldur; bu sebeptendir ki, ne bugün ve ne de yakın bir gelecekte, ne Türkiye’de ve ne de başka herhangi bir yerde, hakikî mânada bir İslâm düzeni kurulabilecektir.

Evet, Efendiler: Ütopyalar ile uğraşalım, tartışalım, zihinsel temrinler yapalım; ama unutmayalım: Ancak Hakîkat’i yaşayabiliriz!

